

AZ ISKOLAI KÖTŐDÉS VIZSGÁLATA 4. ÉS 8. ÉVFOLYAMOS TANULÓK KÖRÉBEN

Nagy Krisztina

SZTE Oktatásméleti Kutatócsoport

Kulcsszavak: iskolai kötődés; társas kapcsolatok; iskolához való viszony

A tankötelezettség eredményeként a gyermekek idejük jelentős részét az iskolában töltik. Az iskolai életbe való bekerüléstől folyamatosan változik a tanulók viszonya az intézményhez. Ebből idővel egy olyan, magasabb szintű érzelmi kötődés alakulhat ki, amelynek mértéke összefüggést mutat azzal, hogy a gyermekek mennyire elégedettek az iskolával és hogyan reagálnak az őket ért hatásokra. Ezt az érzelmi viszonyulást nevezik iskolai kötődésnek (Szabó és Virányi, 2011). A szakirodalom alapján az iskolai kötődést elsősorban az intézményben megélt társas kapcsolatok minősége, az iskolához és a tanuláshoz való viszony, a fizikai környezetben érzett komfortérzet, a külső elvárásoknak való megfelelés, az oktatási módszerek változatossága, a tanultak hasznosságának felismerése és az iskolában átélt szorongás vagy félelem mértéke határozza meg (Bürgisser, 2006; Cohen, Pickeral és McColeskey, 2008; Szabó és Virányi, 2011).

Kutatásom célja azon tényezők feltárása volt, amelyek a tanulók iskolához való kötődését negatív vagy pozitív irányban befolyásolhatják. Választ kerestem arra is, hogy a hazai és a nemzetközi szakirodalomban leírt tényezők közül melyek felelősek elsősorban a pozitív iskolai kötődés kialakulásáért. Empirikus kutatásomat egy dél-alföldi város három általános iskolájában és egy községi általános iskolában, 4. és 8. évfolyamos tanulók körében (12 osztály, N=294) végeztem. A gyerekek egy nagymintán már alkalmazott (Szabó és Virányi, 2011), részben adaptált kérdőívet töltöttek ki, ami a tanulók véleményére kérdezett rá az iskolai légkörrel kapcsolatban, valamint a diákok iskolán kívüli elfoglaltságainak és a tanulók által kapott iskolai dicséretnek és/vagy figyelmeztetések számára.

Az eredmények alapján az iskolai kötődéshez kapcsolódó összetevőket négy faktorba lehet sorolni: Tanórák és pedagógusok iránti attitűd, Barátok jelenléte, Iskolai környezet és módszerek, valamint Tanári és szülői elvárások. A diákok iskolához való viszonyát jelentősen befolyásolja a pedagógusok személye, a barátokkal eltöltött idő mennyisége és a változatos tanórák. A lányok jobban meg akarnak felelni a tanárok és a szülők elvárásainak, kevésbé unatkoznak a tanórákon, valamint erősebben kötődnek az intézményhez a fiúkhoz képest. Az évfolyamok szempontjából a negyedikes diákok érdekesebbnek tartják a tanórákat, a tanórákon alkalmazott módszereket és az intézmény környezetét. Azok a tanulók, akiknek az iskolában nem volt részük büntetésben vagy fegyelmezésben, jobban kötődnek az intézményekhez, a magukat gyenge tanulónak valló diákok kevésbé.

A mérési eredmények rámutatnak arra, hogy az iskoláknak érdemes felmérniük az iskolai kötődés főbb összetevőit, melyek segítségével könnyebbé válhat az iskolai kötődést erősítő és az iskolai klímát kedvezőbbé tevő tevékenységek és módszerek kiválasztása.

A kutatás az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 3.1.9-11/1-2012-0001 azonosító jelű „Diagnosztikus mérések fejlesztése” című kiemelt projekt keretében valósult meg.